

השבועיים נגד הרעבים

מירה נדב עבדה אצלו בסך הכל שבועיים, טרם זכתה לקבל אצלו משכורת אחת, כך שטענתו של צוריאל כאילו היא „משתכרת יפה“ היא מופרכת מעיקרה.

צוריאל וגיל החליטו לטמון מלכודת ל־נערה, שהעזה לטעון כי היא רעבה. באחד הערבים הזעיק גיל את מירה לעבוד „שעות נוספות“, כאשר הגיעה למשרדו, לבושה בבגדים ששאלה מטובה זכאי, ה־עובדת הסוציאלית, התפרצו הצלם וצוריאל, וצילמו אותה. אחר־כך הסבירו לה כי יפרסמו את תמונתה כשהיא לבושה ביקיני בירחון את. איום זה הבהיל את מירה, שהיא שומרת מסורת.

בסך הכל התלוצצנו, הסביר צוריאל השבוע. אמרתי לה בצחוק שהייתי רוצה לצלם אותה בביקיני ולכתוב מתחת לתמונה: היא סובלת מרעב.

אחר־כך, כשהוא מנסה להוציא מפיה הכחשה לכל מה שאמרה בטלוויזיה, הבטיח לה צוריאל לאמץ אותה ואף לערוך לה חגיגת יום־הולדת במסעדת פאר. „לא הבטחתי למירה שאעשה לה חגיגה במסעדה“, הכחיש צוריאל השבוע, „הצעתי לה רק חגיגת יום־הולדת כשימלאו לה 16 שנים. חוץ מזה אמרתי לה שאוכל לעזור לה למצוא עבודה בפקידות.“

כאשר התפרסמה כתבתו של צוריאל במערב, היא זיעזעה את גולדה מאיר, ושימחה מאוד את פנחס ספיר. מי שהיו נבוכים היו אנשי הטלוויזיה, שהואשמו בסומבי בביום המצוקה. מיד נשלחו כתבי הטלוויזיה לערוך תחקיר חדש, ולבדוק את האשמות מעריב. הסתבר שכל טענות צוריאל היו מופרכות. אנשי הטלוויזיה צילמו וראיינו את כל האנשים שציטט צוריאל, שטענו כי הוא פשוט סילף את דבריהם.



ידידה זכאי
טובה זכאי, עורכת דת סוציאלית בהתנדבות, המסתירה בביתה במושב אורר את מירה נדב הירושלמית.

הטלוויזיה עמדה להקרין תוכנית מיוחדת שתיסתר את כל טענות מעריב. גם מירה נדב צולמה שוב, סיפרה כיצד הוליד אותה צוריאל שולל. אלא שקטע זה לא שודר מעולם בטלוויזיה. מנכ"ל רשות השידור, שמואל אלמוג, חדש מפני עימות גלוי עם מעריב. הראיון החדש עם מירה נדב לא פורסם מסיבה פשוטה: זמן קצר לפני מועד השידור, צלצל אחיה של מירה נדב ל־טלוויזיה, הודיע כי אלי גיל איים על מירה, שאם ישודר הראיון הנוסף עמה, הוא יפרסם תמונות שלה בביקיני. מירה איימה להתאבד. גיל אף איים שישכר אור תה בצרות. כתוצאה מהסאניקה של מירה ואחיה, הסכימה הטלוויזיה לבטל את שירי הראיון עמה. מירה העדיפה לרעוב אך לא להיות בפחד.

רק לשם תזכורת: הכתבה על מצוקתה של משפחת שבתאי בטלוויזיה, שמעריב ניסה לטעון כי היא מבווימת, לא היתה הכתבה הראשונה על מצוקתה של משפחה זו. בראשון לינואר 1971, פורסמה כתבה על עוגיה ומצוקתה של משפחת שבתאי בשכונת נחלת־ציון בירושלים. היא נכתבה בידי צבי לביא ופורסמה בהבלטה, במעריב.

במושב אורר בפרוזדור ירושלים, בביתה של עובדת הסעד טובה זכאי, מסתתרת מזה שבוע ימים נערה צנומה בת 16, בעלת עיניים עצובות ושיער ארוך וגולש. מירה נדב, שבדיוק השבוע חל יום הולדתה ה-16, אינה רוצה לראות פני איש. היא נסגרה בבית, עצובה וקודרת, כשהיא חשה את עצמה נרדפת על־ידי הציבור.

הטאה של מירה נדב: היא העזה לטעון בפני מצלמות הטלוויזיה כי היא רעבה וכי היא חלשה מדי מכדי לעבוד. מפני שהיא מרגישה חולשה וסחרחורת מחוסר מזון, הכתבה בה הופיעה מירה נדב, שודרה בטלוויזיה לפני שבועיים וזיעזעה את הרמדינה. במיוחד היא זיעזעה את מצפונם של השבועיים, אלה לא יכלו להשלים ש־במדינת ישראל תכריזו נערה בת 16 כי היא סובלת מרעב. במקום לפתור את בעייתיה היה צורך להוכיח כי היא משקרת. את המשימה נטל על עצמו כתב העתון מעריב בירושלים, יוסף צוריאל, צוריאל, 36, בעצמו בן עדות המזרח, טוען כי הרי יוזמה להתחקות על עקבותיה של הנערה משכונת נחלת־ציון, היתה בלעדית שלו. הוא לא קיבל כל הוראה לעשות זאת. „כשראיתי את השידור בטלוויזיה“, סיפר השבוע, „שוכנעתי שלא יכול להיות דבר כזה. רציתי לפרסם תגובה על העניין. אחר־כך שוחחתי עם האחראי על המערכת בירושלים וקבענו שאחקור את העניין.“ וכך, כשהוא משוכנע מראש ש„דבר כזה לא יכול להיות“ יצא צוריאל לבדוק מה אוכלת מירה נדב באמת.

כעבור שלושה ימים פורסם צוריאל כתבה על אחת המשפחות שהופיעו באותה תוכנית, משפחת שבתאי, לפיה הסתבר כי כל מצוקתה של המשפחה היתה מבווימת. למחרת יצא צוריאל בגילוי נוסף: „מירה



מעביד גיל
אלי גיל, אחיו הנוער בעיריית ירושלים, שטמן מלכודת למירה נדב, הפחיד אותה באיומים.

שבתאי (הכוונה למירה נדב, צוריאל פשוט טעה בשם) אותה נערה משכונת נחלת־ציון בירושלים, שהכריזה שהיא חלשה מכדי לעבוד, מפני שהיא סובלת מתת־תזונה — עובדת זה זמן רב כפקידה לא תרוק במקום מגוריה ומשתכרת יפה. אמש פגשתי אותה אצל מעבידה, כשהיא עובדת שעות נוספות. היא לבשה חולצה כחולה בגיזרה מודרנית וחצאית מקסי. היא נראתה יפה ומצב רוחה היה משופר... המעסיק שלה, אלי גיל, סיפר כי נדהם כאשר ראה את הכתבה הטלוויזיונית... מר גיל אמר כי מעולם לא ראה אצל מירה סימנים כל־שהם של חולשה גופנית. נהפוך הוא, אמר, היא עובדת תרוצה ושקדנית, מפגינה תמיד מצב רוח טוב, מרבה לחייך ולהתלוצץ. כאשר הופיעה כתבתו של צוריאל בליווי תמונתה של מירה, היא הפסיקה להתלוצץ. היא ניסתה לשתות את תוכנו של כקבוק אמה, ואחיה מנעו ממנה נסיון לפגוע ב־עצמה. אחר־כך לקחה בהלם, נסגרה וסיר־בה לראות אדם.

אילו היה צוריאל מספר איך הגיע ל־סקופ, היו מתגלים פרטים מדהימים. היה מתגלה למשל כי צוריאל הוא ירדור הטוב של יעקב גיל, מנהל מחלקת הספורט והנוער בעיריית ירושלים. צוריאל אינו רק



נערת המריבה מירה נדב: האם היא רעבה?

ידיד, אלא גם מועסק על־ידי גיל בחלטור רות תמורת שכר, בכתיבה עבור אחד מבטאוני העירייה.

גיל אינו רק פקיד עירוני. הוא גם חבר מפלגת העבודה, הרואה את עצמו מועמד לרשת את מקומו של ח"כ מרדכי זר ב־רשימת המערך לכנסת כנציג השכונות והעדות של ירושלים. כאשר ראה גיל את הכתבה הטלוויזיונית חשש, כנראה ב־

צדק, שההדים על הכתבה עלולים לפגוע בסיכוייו להיבחר. למרבה מזלו הסתבר לו שאת המראיינות בכתבה על המצוקה מועסקת על־ידי אחיו, אלי גיל. אלי גיל אינו בעל חברת קולנוע. איש הביטחון לשעבר, הוא בעל מכונות הקרנה המסחובב במועדונים ו־מקרין סרטים. הוא צדק כשטען „שמעולם לא ראיתי אצלה סימני חולשה גופנית.“

הוועד המנהל: הכתבה על משפחות מצוקה בטלוויזיה — „פגומה ובלתי־מאוזנת“

למי להאמין?
שתי כותרות שהופיעו ביום אחד בשני עיתוני הצהריים על מסקנות הוועד המנהל של הטלוויזיה לגבי השידור על המישפחות במצוקה. בעוד שהכותרת של מעריב (למעלה) טוענת כי הוועד החליט שהכתבה הטלוויזיונית „פגומה ובלתי מאוזנת“, מביא ידיעות אחרונות (למטה) ידיעה כאילו נמצאה הכתבה, „מדוייקת וללא דופי.“ זוהי אחת הדוגמאות לאפשרות שטיפת המוח באמצעות העיתונות על־ידי הבלטת קטע נבחר מתוך הדו"ח הכללי.

יועץ מנכ"ל רשות השידור:
„מישדר הטלוויזיה על משפחות המצוקה — מדוייקת וללא דופי“